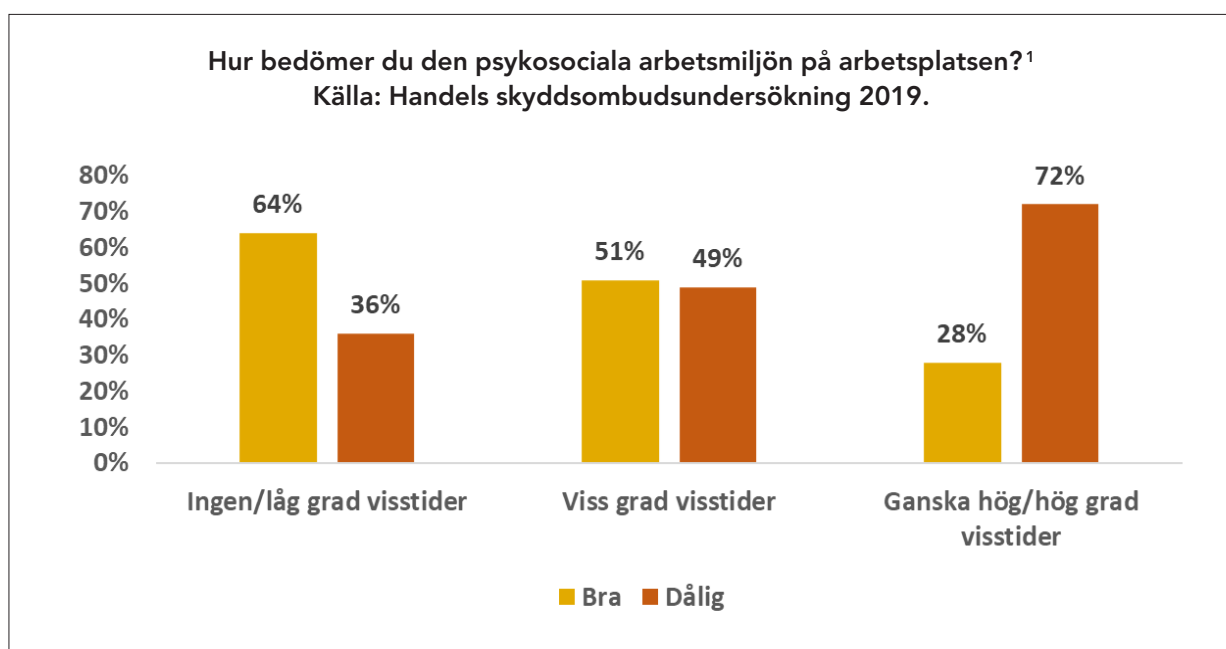

Fakta om Psykosocial arbetsmiljö i handeln 2019

Nära hälften av alla skyddsombud menar att den psykosociala arbetsmiljön är dålig på deras arbetsplats. Det innebär att den psykosociala arbetsmiljön bedöms vara betydligt sämre än handels fysiska arbetsmiljö. Värst är det på arbetsplatser med många visstider.

Det visar resultatet av en enkät till samtliga av förbundets registrerade skyddsombud, som skickades ut under hösten 2019. I enkäten ställdes frågor om hur arbetsmiljön på den egna arbetsplatsen ser ut. Skyddsombud från såväl butiker som lager och för tjänstemän uppger att den psykosociala arbetsmiljön är sämre än den fysiska. Den senare anser knappt en tredjedel av skyddsombuden vara dålig.

Svaren skiljer sig dock stort mellan olika arbetsplatser i handeln. På arbetsplatser där skyddsombuden uppgett att det inte finns några, eller en låg andel, visstidsanställda svarar betydligt fler än snittet att den psykosociala arbetsmiljön är bra. 64 procent anser att den är bra, jämfört med 51 procent på arbetsplatser där skyddsombuden svarar att visstidsanställda förekommer i viss utsträckning. Allra sämst är den psykosociala arbetsmiljön på arbetsplatser där visstidsanställningar förekommer i ganska hög eller hög utsträckning. Endast 28 procent av skyddsombuden på dessa arbetsplatser menar att den psykosociala arbetsmiljön är bra, medan hela 72 procent anser den vara dålig.

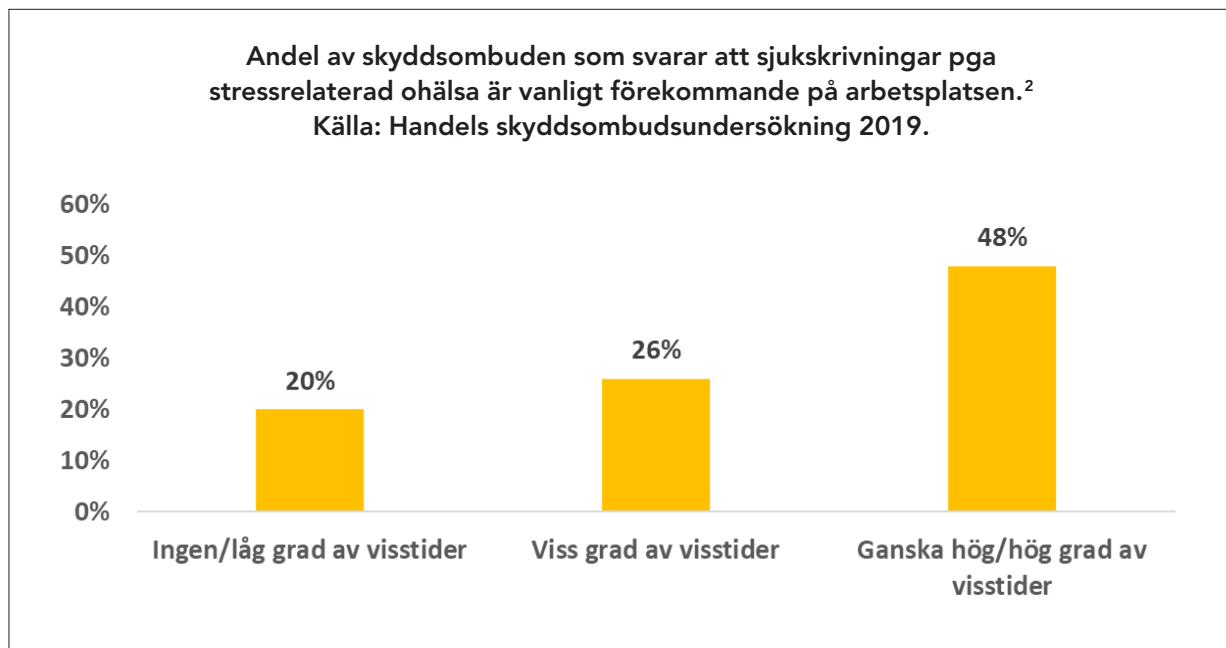
Men det är inte bara arbetsmiljön som är sämre på arbetsplatser med hög andel osäkra anställningar, utan även arbetsgivarens kunskaper om risker i arbetsmiljön. Hela 73 procent av skyddsombuden på arbetsplatser med en hög grad av visstider menar att arbetsgivarens kunskaper om risker i den psykosociala arbetsmiljön är dåliga, jämfört med 40 procent på arbetsplatser med ingen eller låg grad av visstider.

Det största problemet i den psykosociala arbetsmiljön i handeln är hög arbetsbelastning, tätt följt av bristfällig planering av bemanning och schema samt dåligt ledarskap. Hälften av skyddsombuden menar att hög arbetsbelastning är ett problem på arbetsplatsen, medan 40 procent svarar att bristfällig bemanningsplanering och

¹ Svarsalternativen ganska dålig och mycket dålig har slagits samman till dålig, och ganska bra och mycket bra till bra.

dåligt ledarskap är vanliga problem. Liksom i diagrammet ovan är problemen större på arbetsplatser med en hög grad av visstidsanställningar. Samtliga problem som skyddsombuden anger förekommer på arbetsplatserna är vanligare på arbetsplatser där andelen visstidsanställningar är hög. Förutom hög arbetsbelastning, bristfällig bemanningsplanering och dåligt ledarskap, så är det på arbetsplatser med en hög grad av osäkra anställningar även vanligare att anställda får sämre möjligheter till utveckling och har mindre inflytande. Konflikter och dålig stämning är dubbelt så vanligt på arbetsplatser med hög grad visstidsanställningar och kränkande särbehandling, mobbning och trakasserier nära fyra gånger så vanligt. Ensamarbete är även det betydligt vanligare och förekommer i dubbelt så hög utsträckning på arbetsplatser med en hög grad av visstidsanställningar.

Resultaten från skyddsombudsundersökningen bekräftar vad Handels har påtalat i en rad tidigare rapporter och faktablad: otrygga anställningar och kortsiktigt tänk vad gäller bemanning och personal leder till högre arbetsbelastning och sämre arbetsmiljöer. Det leder på sikt till ohälsa hos de anställda, vilket diagrammet nedan tydligt visar.

Sjukskrivningar på grund av stressrelaterad ohälsa är mer än dubbelt så vanligt på arbetsplatser med en hög grad av visstidsanställningar enligt resultaten ifrån skyddsombudsundersökningen. 20 procent av skyddsombuden på arbetsplatser med ingen eller låg grad av visstider svarar att sjukskrivningar som en följd av stress förekommer i ganska hög eller hög utsträckning. Motsvarande siffra på arbetsplatser med ganska hög eller hög grad av visstider är 48 procent.

En förutsättning för att komma till bukt med den dåliga arbetsmiljön, stressen och ohälsan i branschen är att det organisatoriska arbetet på arbetsplatserna förbättras. Det handlar om att arbetsgivare måste börja tänka mer långsiktigt. Slimmade organisationer där korta, tillfälliga anställningar används som del av den permanenta verksamheten måste bort. Istället krävs insatser för ökad bemanning, mer ordinarie personal och långsiktig planering av bemanning och schema. Det krävs också bättre arbetsledning som möjliggör för anställda att utvecklas och få inflytande på arbetsplatserna. Slutligen behöver även arbetsgivarnas kunskaper om risker i den psykosociala arbetsmiljön förbättras markant och ett systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs i högre utsträckning på arbetsplatserna än idag.

² Andel skyddsombud som svarar att sjukskrivningar pga stressrelaterad ohälsa förekommer i ganska hög utsträckning eller i hög utsträckning på arbetsplatsen.